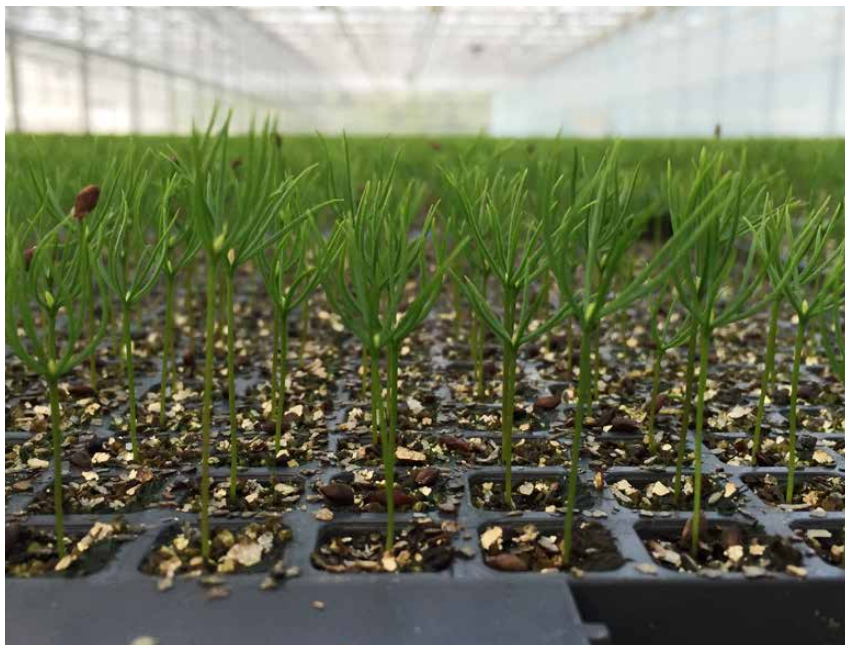


Skogplanting- en investering for framtida



Elever: Plantene kommer fra planteskoler der de har vært "elever" i ett eller to år før de skal ut i den store verden. Planteskolene har kunnskap om skogplanter som de gjerne deler. Reiersøl planteskole på Froland anbefaler å bestille planter så tidlig som mulig, gjerne i januar.

Har du skog som skal hogges? Da bør du også planlegge planting. Her er det viktigste du trenger å vite om skogplanting.

Tekst: Ingeborg Anker-Rasch
Foto: Gerd Inger Aarnes

Foryngelse av skog betyr å få opp ny skog etter hogst. I Norge har vi noe som kalles foryngelsesplikt, som innebærer at skogeier har lovfestet

plikt til å sørge for etablering av skog etter hogst i eksisterende skog. Det finnes to måter å forynge skogen på; planting og naturlig foryngelse.

Planting er aktivt kjøp og utplanting av ferdigproduserte trær. Der marka har god produksjonsevne

(bonitet), er det planting som er det mest økonomiske og effektive, og det er vanlig foryngelsesmetode for grantrær.

Naturlig foryngelse innebærer at trær blir bevart ved hogst, som da sørger for frøtilførsel på arealet. Tresslag som furu kan gjerne forynges naturlig. Naturlig foryngelse brukes ofte på lavere boniteter, altså der jorda har lav produksjonsevne, ettersom det gir kostnadsbesparelser.

Ved etablering av skog på nye arealer, vil foryngelsesmetoden i all hovedsak være planting. Planting av lauvskog er mindre vanlig i Norge. Dette skyldes at plantekostnadene er høyere, og at det er større krav til skjøtsel for å sikre god kvalitet. Ved dedikert arbeid kan likevel planting av lauvskog gi gode resultater og flott tømmer.

Planleggingen

Dersom du planlegger hogst bør du planlegge foryngelse samtidig. Dette er noe skogbrukssjefen i kommunen kan hjelpe deg med, som næringsnøytral rådgiver. Noe av det første du kan ta stilling til er om du vil plante selv eller få leid inn hjelp. Hvis du ønsker å lære mer om planting, kan du ta et kurs for å lære deg grunnleggende kunnskap om foryngelse av skog.

Velger du å utføre arbeidet selv, må du bestille plantene hos en planteskole. Dette bør gjøres så tidlig som mulig, og innen første kvartal samme året det skal plantes. De vanligste granplantesortene er M60 og M95, som leveres enten som ettårige eller toårige. M60-planter har større planterot, og er dyrere enn M95-planter. Rotstørrelse og alder påvirker overlevelsessjansen, der eldre og større planter er mer robuste. Lauvtreslag sorteres også ut fra type og alder, der rotstørrelsen kommer i flere varianter enn for bartrær.

Det finnes mange varianter av planter, og riktig slag velges ut fra noe

Skogeigar med spørsmål?

Bondevennen vil i fem utgaver på rad trykka ein serie artiklar frå Skogselskapet i Rogaland, mynta på den urøynde skogeigaren. Informasjonen er relevant for skogeigarar også i andre fylke. Dette er første artikkel.



Ingeborg er forkandidat fra NMBU og jobber som prosjektleder for "Planting for klima" hos Fylkesmannen i Rogaland. Vokst opp på Hafsrød gård i Halden har hun trådd i skogen fra barnsben av.

Ingeborgs tips

1. Planlegg hogst og foryngelse samtidig.
2. For gratis og næringsnøytral rådgivning, kontakt kommunens skogbrukssjef.
3. For kjøp av tjenester, få pristilbud fra minst to aktører.
4. Kontrollér at plantene ser friske ut ved levering.
5. Sjekk plantetetthet etter utført planting.
6. Benytt skogfundsordningen til å kjøpe planter og tjenester.



Foryngelse: 1. Rydd vekk vekk potensiell konkurranse på plantestedet.
2. Stikk planten cirka 3 cm under bakkenivå. 3. pakk jorda godt sammen rundt planten.

som kalles proveniens. Proveniens beskriver det geografiske klimaområdet til frøet. Planteskolene kan gi råd om valg av riktig proveniens.

Når skal jeg plante?

Planting gjennomføres vanligvis et til to år etter hogst. Tidspunktet er en balansegang mellom konkurranse fra naturlig gjengroing og risiko for

insektsangrep. Selve plantearbeidet kan utføres enten av grunneier selv eller ved innleid arbeidskraft.

Plantesesongen strekker seg fra mars til september, alt etter værforholdene. Planting kan begynne så fort snøen forsvinner, og risikoen for frosttørke er borte. Tørre og varme måneder vil være ugunstige plantetider, og reduserer plantenes overlevel-

sessjansje.

Høstplanting kan også gjennomføres, men her er det viktig å benytte planter som har blitt langnattsbehandlet. Planter har behov for en «innvintringsfase», det vil si at de forberedes på vinter slik at veksten trappes ned og gjør plantene motstandsdyktige mot vinter og frost.

Rett tid: Planting gjennomføres vanligvis et til to år etter hogst.



Hvordan bør man plante?

Avhengig av produksjonsevnen til jorda (bonitet), velger man planteantallet på arealet. Anbefalt planteantall per dekar for G14-G17 er 130-230 stk, mens for G20-G26 er det 180-300 stk.

1. Det optimale plantestedet er en plass der planten får beskyttelse fra vær og vind. Dette innebærer at planten bør settes i nærhet av stubber eller steiner, og unngås å settes på høyder eller i forsenkninger i bakken.
2. Rydd litt rundt planteplassen for å redusere konkurranse fra annen vegetasjon.
3. Sørg for at planten får god jordkontakt, ved å sette rotpluggen tre cm under bakkenivå.
4. Tråkk til rundt planten for å sikre at planten sitter godt i jorda.
5. Ha et system der du skritter opp ca. to meter (avhengig av hvor tett du vil plante) i en rett linje fra den forrige planten til den neste du setter i bakken.

Kurs i foryngelse og ungskogpleie arrangeres på Hjelmeland 11. mars med Aktivt Skogbruksinstruktør i samarbeid med Vinterlandbruksskolen i Ryfylke. For mer informasjon, sjekk Facebook-siden til Skogselskapet i Rogaland eller kontakt Gerd@skogselskapet.no, tlf 952 10 357.

Langsiktig landbruk

Planting av skog er en av de viktigste oppgavene innen skogbruk og danner grunnlaget for videre skogsdrift. Med et tidsperspektiv på 60 år og mer fra skoetablering til hogst, vil avgjørelsene påvirke kommende generasjoner sin mulighet til å nyte godt av investeringen – både økonomisk og klimamessig. Men hva er det man trenger å vite som skogeier? Ingeborg Anker-Rasch som er prosjektleder i Rogaland for «Planting for klima» hos Fylkesmannen i Rogaland, gir deg en oversikt over viktige ting du bør kjenne til når det gjelder skogplanting.